

Vergaderjaar 2003–2004

29 258

Wijziging van de wijze van aanpassing van de kinderbijslag, de wet van 22 december 1994 tot nadere wijziging van de Algemene Kinderbijslagwet, de Ziekenfondswet en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (Stb. 957) en de Algemene Kinderbijslagwet in verband met andere wijze van aanpassing kinderbijslagbedragen

A

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID¹

Vastgesteld 8 december 2003

Het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel heeft de commissie aanleiding gegeven tot het stellen van de navolgende vragen en het maken van de navolgende opmerkingen.

De leden van de **CDA**-fractie hadden evenals hun collega's in de Tweede Kamer met gemengde gevoelens kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel. Met name het tweede voorstel, dat de afschaffing van de bijzondere verhoging kinderbijslag eerste kind beoogt, roept ook bij deze leden de nodige vragen op. Zonder de discussie in de Tweede Kamer over te doen en de uitkomst als zodanig aanvaardend, wilden de leden van de CDA-fractie toch enkele kanttekeningen plaatsen en hieraan nog enkele vragen verbinden.

Allereerst is het een gegeven, dat de kinderbijslag als tegemoetkoming in de kosten van kinderen, slechts een deel van deze kosten dekt, wat met name voor ouders met minimum-inkomens maar ook voor andere ouders tot problemen leidt (kostendekkingspercentage eerste kind is immers 28%). De CDA-fractie wil niet alleen werken, zorgen, leren en opvoeding meer met elkaar in balans brengen via een levensloopregeling, maar evenzeer voor de gezinsfase – nog altijd de spilperiode in de levensloop – komen tot een gerichte verbetering van de inkomenspositie van huishoudens met kinderen. Tegen die achtergrond betreurden deze leden de uitkomst van de plenaire behandeling met name terzake van het afschaffen van de bijzondere verhoging kinderbijslag eerste kind t/m 2012, maar zij wilden zich nu vooral op de toekomst richten.

In dit kader stelden zij de navolgende vragen:

- 1) Op welke wijze zal de staatssecretaris nu exact invulling geven aan de aan de heer Weekers toegezegde notitie met betrekking tot de kinderbijslag, gelet ook op de in de Tweede Kamer gevoerde discussie? Zullen hierbij bijv. ook de fiscale kinderregelingen worden betrokken?
- 2) Kan de staatssecretaris zich voorstellen, dat de CDA-fractie op een zo snel mogelijke reparatie van de afschaffing van de wettelijk vastgelegde bijzondere verhoging kinderbijslag eerste kind heeft aangedrongen, zoals ook het ingetrokken amendement Smilde beoogde, een amendement, waar ook de heer Weekers sympathiek tegenover stond?

¹ Samenstelling: Van den Berg (SGP), Van Leeuwen (CDA), (plv. voorzitter), Swenker (VVD), Kalsbeek-Schimmelpenninck van der Oije (VVD), Meulenbelt (SP), Ten Hoeve (OSF), Van Driel (PvdA), (voorzitter), Vedder-Wubben (CDA), V. Dalen-Schiphorst (CDA), De Rijk (GL), Schouw (D66) en Leijnse (PvdA).

Dit zeker zolang de in het Strategisch Akkoord aangekondigde en in het Hoofdlijnenakkoord herbevestigde nieuwe inkomensafhankelijke kinderkorting nog niet is ingevoerd?

- 3) Alhoewel met de afschaffing van de bijzondere verhoging kinderbijslag eerste kind geen uitkeringen worden beëindigd, is er wel sprake van gewekte verwachtingen met betrekking tot deze bijzondere verhogingen, die wettelijk zijn vastgelegd bij de afschaffing van de progressie in de kinderbijslag. De opbrengst van die maatregel bood immers de financiële ruimte om tot en met 2012 deze verhoging/compensatie mogelijk te maken. Is dit in het kader van het overgangsrecht in de overwegingen betrokken en met welke uitkomst?
- 4) Kan de staatssecretaris uitleggen wat hij beoogde met de zinsnede op pagina 3 van de Nota n.a.v. het verslag, waar staat «Van ouders mag worden verwacht dat zij zich behalve over de opvoeding ook vooraf over de financiële consequenties een beeld vormen». Wordt juist ook met het voorgestane inkomensbeleid niet in een andere richting gedacht?

De leden van de fracties van de **PvdA** en **GroenLinks** deelden mee zich bij bovenstaande vragen aan te sluiten.

De leden van de fractie van **GroenLinks** deelden mee met afkeuring te hebben kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Bevriezing van de kinderbijslag is sociaal waar het gaat om mensen op en rond het minimuminkomen. De verhoging van de kinderbijslag biedt geen soelaas aangezien deze mensen geen inkomstenbelasting betalen.

Deze leden wilden de staatssecretaris de volgende vragen voorleggen.

Is de staatssecretaris het eens met de constatering dat door dit wetsvoorstel de verschillen tussen mensen met en zonder kinderen toenemen? Graag ontvangen zij daarop een toelichting. Is de staatssecretaris het met deze leden eens dat dit (nl. toenemende verschillen tussen mensen met en zonder kinderen) in tegenspraak is met de bedoeling van de kinderbijslagwet, zoals ook verwoord in de Nota n.a.v. het verslag?

Is de staatssecretaris het met deze leden eens dat dit wetsvoorstel mensen met een minimuminkomen veel harder treft dan iedereen die een hoger inkomen heeft? En deelt hij hun mening dat voor ieder met een minimuminkomen de verhoging van de kinderkorting geen soelaas biedt? Kan de staatssecretaris reflecteren op de volgende berekening.

Jaarinkomen alleenstaande ouder in de bijstand: ± 11 500 euro

Effect bevriezing kinderbijslag voor 2 kinderen: 3% (n.l. de inflatie,

toename prijsindex) van 1600 euro (= de kinderbijslag voor 2 kinderen) = 48 euro

Effect geen verhoging voor het eerste kind: 5 euro

Samen: 53 euro per jaar.

Op een jaarinkomen van 11 500 euro is dit ongeveer 0,5%.

Volgens de staatssecretaris zou het inkomensafhankelijk maken van de kinderbijslag, een «belemmering zijn voor vrouwen om toe te treden tot de arbeidsmarkt». Kan de staatssecretaris zich voorstellen dat armoede ook een belemmering kan vormen voor vrouwen om een baan te vinden?

Hoe betrouwbaar is een overheid die op moment x een regeling afschaft

onder *wettelijke* toezegging dat er een compensatieregeling is tot 2012,

als diezelfde overheid die compensatieregeling in 2003 afschaft?

Deze leden zagen uit naar de reactie van de staatssecretaris.

De leden van de fracties van **D66** en **OSF** merkten op zich op hoofdlijnen te kunnen vinden in dit wetsvoorstel. Wel wezen zij op de wenselijkheid om een fundamentele debat over de kinderbijslag te voeren. In dat debat spelen naar de mening van beide fracties een aantal elementen een rol.

Ten eerste het uitgangspunt dat het de eigen verantwoordelijkheid van de ouders is om kinderen te willen krijgen en dat de consequentie daarvan

dus ook is dat zij daarvan ook de kosten dragen. Vindt de staatssecretaris ook dat deze benadering aansluit bij het uitgangspunt van het kabinet dat het nemen van eigen verantwoordelijkheid wil stimuleren?

Wat vindt de staatssecretaris van de gedachtegang dat, alhoewel de verantwoordelijkheid inderdaad bij de ouders ligt en zij dus in principe ook volledig financieel verantwoordelijk horen te zijn, het desondanks een maatschappelijke verantwoordelijkheid kan zijn ondersteuning te bieden aan diegenen die in hun vrije keuze beperkt worden door hun financiële positie? Vindt de staatssecretaris dan ook dat een systeem van inkomensafhankelijke kinderbijslag beter recht kan doen aan de verantwoordelijkheid van zowel ouders als overheid?

Geeft de invoering van de aan de belastingdienst gelieerde instelling voor de uitvoering van de inkomensafhankelijke regelingen niet de gelegenheid om zonder grote uitvoeringstechnische problemen over te gaan op een systeem van inkomensafhankelijke kinderbijslag in de vorm van belastingkortingen of inkomenstoelagen? En geeft dit ook niet de mogelijkheid om het effect ervan voor de marginale druk bij de diverse inkomensniveaus te reguleren?

Kan het kabinet ook een overzicht geven van dergelijke kinderbijslagregelingen binnen de landen van de EU?

Is er inzicht in de besteding van kinderbijslagmiddelen van ouders met een bovenmodaal inkomen? Zijn er aanwijzingen dat voor ouders met een bovenmodaal inkomen de kinderbijslag een financiële noodzakelijkheid is om de kosten die samen hangen met het hebben van kinderen te kunnen betalen?

De leden van de fracties van **SGP** en **CU** hadden met zorg kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Dit omdat het zal leiden tot koopkrachtverlies voor gezinnen met kinderen. Recent NIBUD-onderzoek toont aan dat het voor een behoorlijk aantal gezinnen met kinderen steeds moeilijker wordt om rond te komen.

Waarom, zo vroegen zij de staatssecretaris, is gekozen voor het laten vervallen van de bijzondere verhoging van de kinderbijslag voor het eerste kind? Deze verhoging was toch een compensatie voor de progressie in de kinderbijslag die werd afgeschaft?

Juist nu er zoveel discussie is over de «betrouwbare overheid» vonden deze leden dit voorstel niet goed. Daarom wilden zij graag vernemen waarom juist deze politieke keuze is gemaakt.

Naar de mening van deze leden is er sprake van gewekte verwachtingen; waarom is er in het voorstel niets opgenomen met betrekking tot een overgangsrecht?

De voorzitter van de commissie,
Van Driel

De griffier van de commissie,
Nieuwenhuizen